

Com pot millorar el treball en xarxa l'acompanyament i suport a les famílies?

Dra. Sílvia Blanch Gelabert @silblagel
Universitat Autònoma de Barcelona
Equip de Recerca ERIFE UAB

28 de maig 2016

A. LA XARXA, UNA RESPONSABILITAT
INDIVIDUAL I SOCIAL

B. PER QUÈ PARLEM DE PARENTALITAT
POSITIVA?

C. XARXA I FAMÍLIES? ALGUNS EXEMPLES

CAOS

Desordre-Desequilibri

78' dia entre setmana/ 7h al cap de setmana (tota la família)

Gracia, J., Floods, S., Genodek, K. (2016)

5 INGREDIENTS BÀSICS : XARXA I FAMILIA

1-RESPONSABILITAT INDIVIDUAL

2- COOPERACIÓ

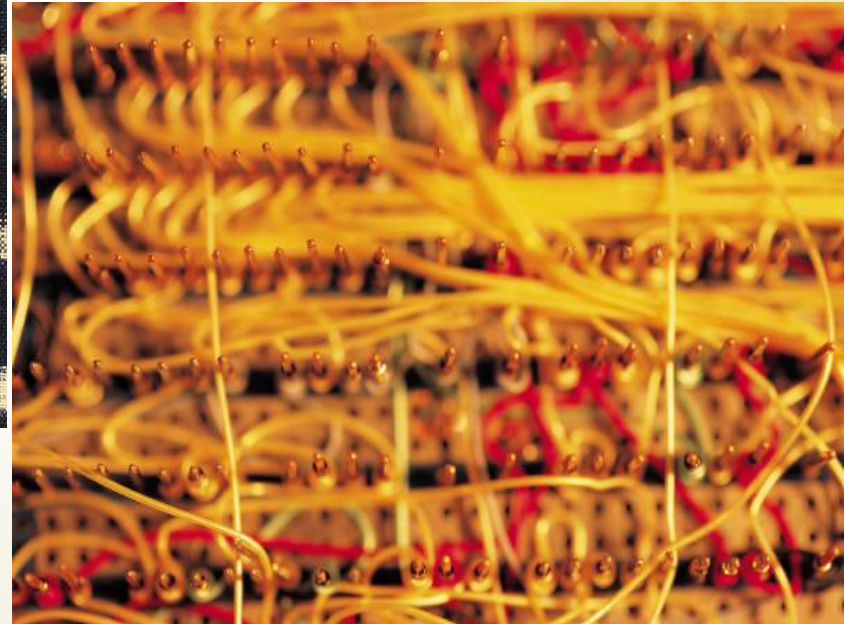
<https://www.youtube.com/watch?v=xYI4m0xFcCU>

3-COM? ORDRE- DIRECCIÓ

estructura

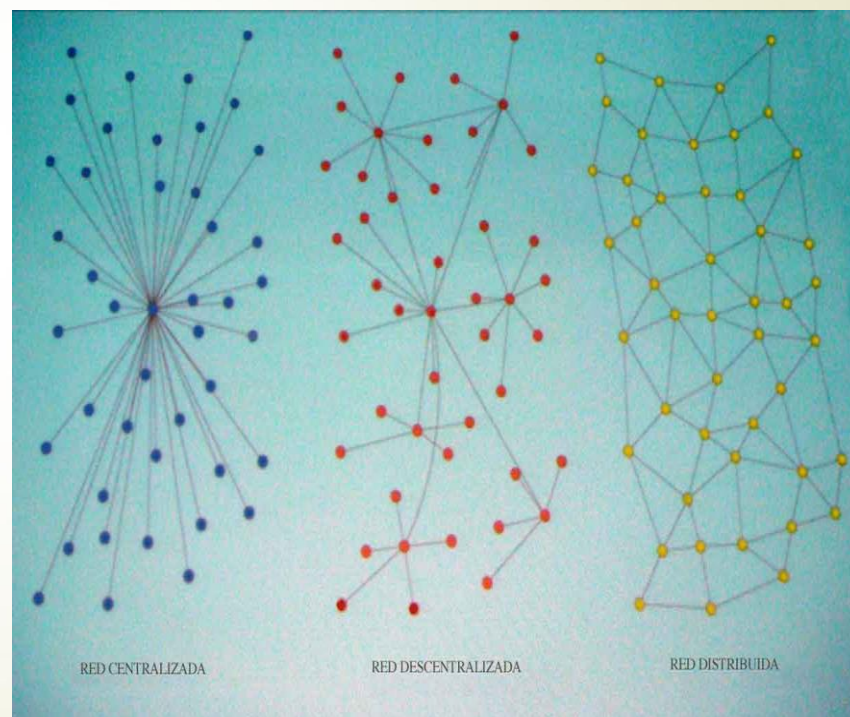
trama i urdit

APROXIMACIÓ AL MODEL DE XARXA 0-6

- **Visió d'infant competent,** autònom i responsable
- **Relació professionals i famílies** propera i respectuosa
- **Comunitat oberta i porosa,** per compartir sabers, experiències, innovar i millorar la qualitat de vida

Vers una xarxa intersectorial descentralitzada

4. VISIÓ COMPARTIDA

		Com continuem avançant?
INFANTS	<p>Persones de ple dret</p> <p>Capaços</p> <p>Donar-los veu</p> <p>Fer-los visibles</p> <p>Joc, eina per excel·lència</p>	<p>Donar-los visibilitat i veu amb diferents formats i situacions</p>
FAMÍLIES	<p>Tenir-les en compte</p> <p>Facilitar la seva participació</p> <p>Millorar els canals de comunicació entre la Xarxa i les famílies</p>	<p>Arribar a les famílies a través de les AMPA i altres contextos, perquè puguin fer propostes i participar en projectes</p>
SERVEIS	<p>Conèixer-nos millor per col·laborar</p> <p>Empoderar-nos</p> <p>Possibilitar contactes i coordinacions</p>	<p>Fer petits projectes</p>

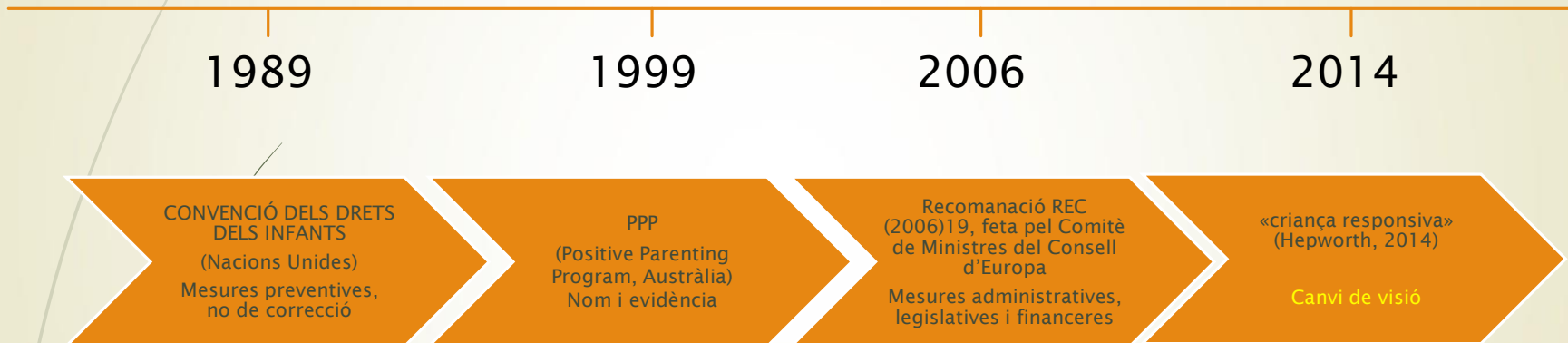
4. VISIÓ COMPARTIDA

		Com continuem avançant?
XARXA	<p>Millorar recursos i col·laborar</p> <p>Divulgar informació d'activitats, formació</p> <p>Avançar a una comunicació qualitativa, interpersonal i comunitària</p> <p>Coordinació entre famílies, escoles i serveis</p> <p>Consolidar projectes</p> <p>Copsar què necessita i vol la població</p> <p>Engrescar escoles de primària i famílies</p>	<p>Fer visibles els projectes i experiències que es porten a terme, ja sigui a través d'un blog, amb imatges, fulletons, tríptics i presentacions</p> <p>Donar continuïtat als que es fa des de la Xarxa: compartir, informar, millorar la col·laboració entre serveis i centres</p>

5. MARC COMPARTIT: parentalitat positiva

Per què parlem de Parentalitat Positiva?

Des dels anys 90, creixent interès per millorar les oportunitats dels infants potenciant les competències parentals.

CANVI A MODEL SOCIAL

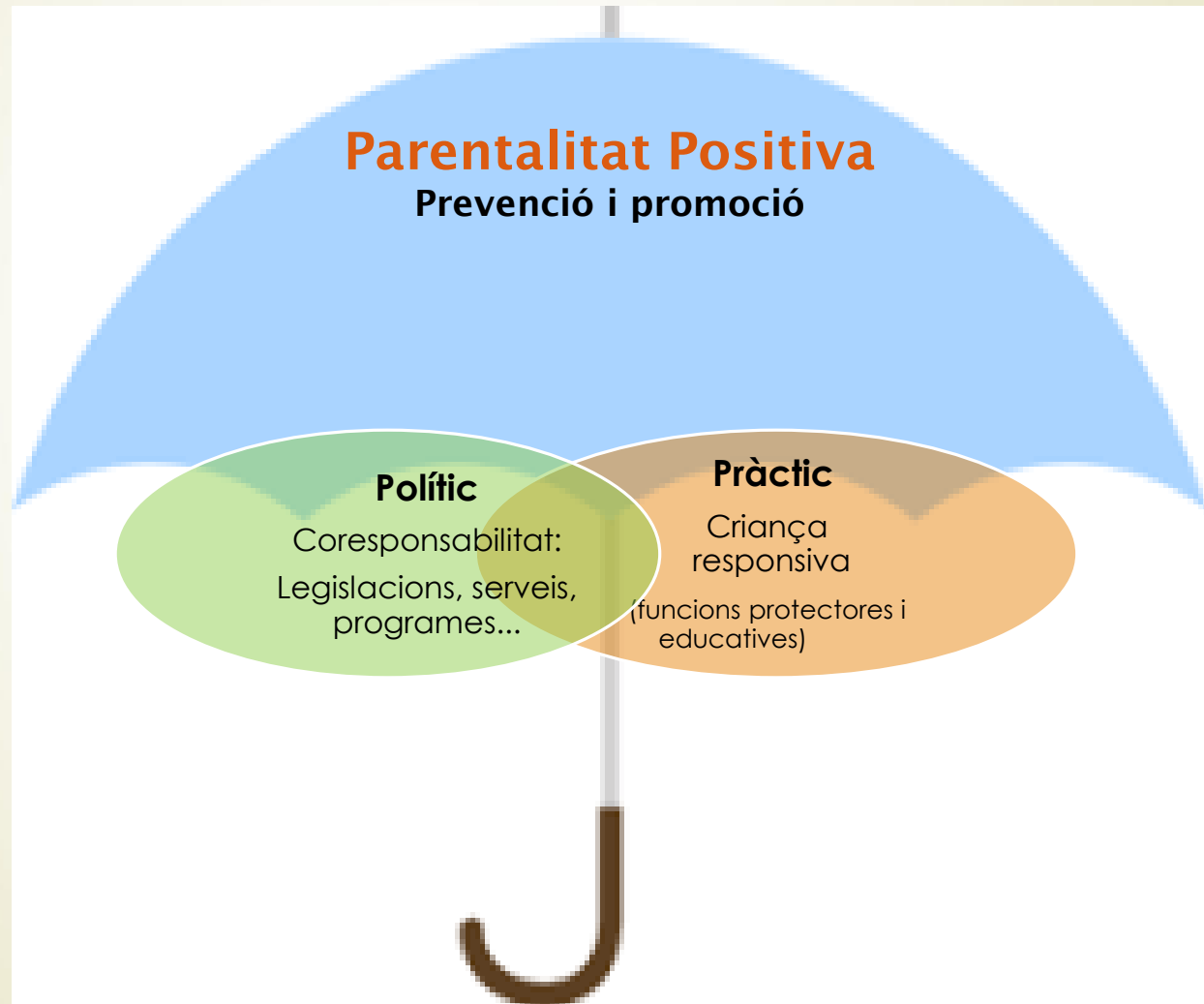
La parentalitat com a responsabilitat compartida a nivell individual, comunitari i estatal.

La família com a valor social.

5. MARC COMPARTIT. Parentalitat positiva

Què aporta de nou ?

«Si una comunitat valora als seus infants, ha d'apreciar als seus pares» John Bowlby

5. MARC COMPARTIT: criança responsiva

Tot pare o mare, malgrat les seves circumstàncies, pot criar els fills de forma positiva?

PRINCIPIS GENERALS -a partir de: Thió (2013), Rodrigo, Máiquez i Martín (2010a) o Loizaga (2011)	Necessitats dels infants TEAAACCC	Aspectes personals de les famílies (Loizaja, 2011)
Organització: entorn segur	Temps	Optimisme realista
Vincles amorosos i estables	Expectatives	Creativitat amb dosis d'incertesa
Desenvolupament i Participació quotidiana	Estil de criança democràtic: 3A (Carme Thió): Autonomia Afecte Autoritat LÍMITS, CONSEQÜÈNCIES VS CÀSTIG	Sentit de l'humor
Interès superior de l'infant	Confiança Capacitats Conversa	Intel·ligència emocional i resiliència

Els programes de suport a les famílies funcionen?

► Programes amb evidències científiques

PROMESA (Colòmbia, 20 anys): malgrat les condicions poc favorables, les famílies van ser capaces d'atendre les necessitats físiques i psicològiques de les seves criatures.

High/Scope Perry Preeschool Project (EEUU, seguiment durant 37 anys): Millores en aspectes educatius, posició econòmica en l'adulthood, baix índex de delinqüència, vincles familiars i fills propis, salut...

Premi Nobel d'Economia:

“Cada dòlar invertit en ciutadans menors de 4 anys, és un 10% més rentable que invertit en adults (Heckman, 2009)”

Descarrega el llibre a <http://www.fbofill.cat/agenda/criar-fills-se-napren>

A criar fills se n'aprèn?

Què en podem aprendre dels programes que milloren les capacitats parentals

Sílvia blanch i Gemma Badia

MAIG 2015

FUNDACIÓ
Fundació
JAUME
Jaume
BOFILL
Bofill

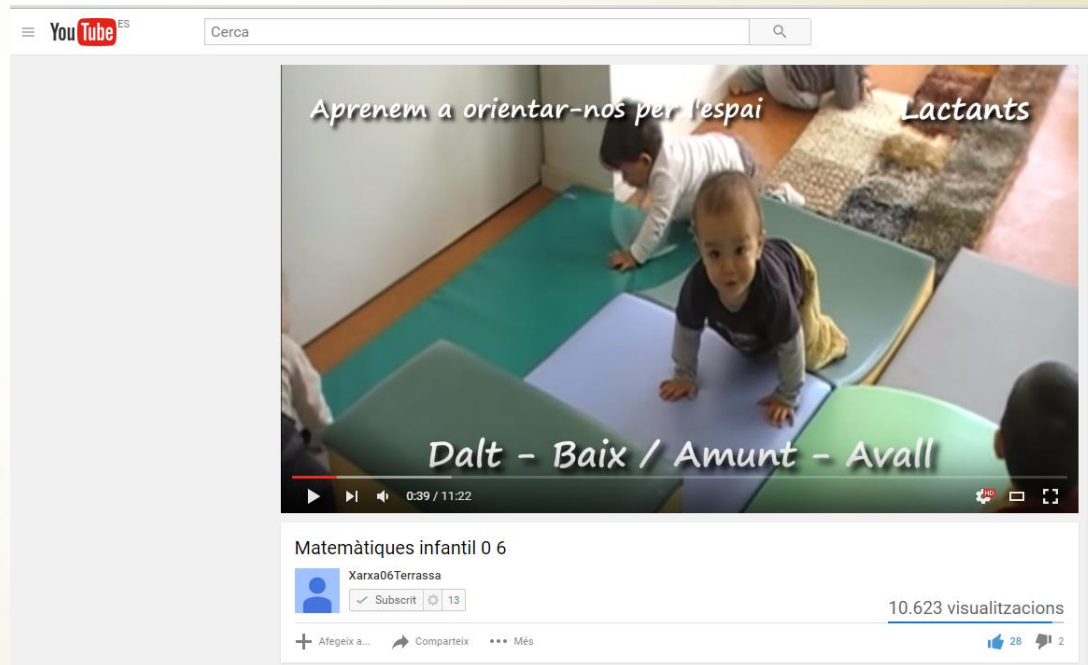
XARXA I FAMÍLIES? ALGUNS EXEMPLES

<http://www.terrassa.cat/xarxapetitainfancia>

<http://santjust.net/fotos/Divendres%20al%20Parc%202014>

Les matemàtiques en la vida quotidiana de l'escola

Per a infants de 0 a 6 anys
Terrassa 2013

The image shows a YouTube video player interface. The video title is "Aprenem a orientar-nos per l'espai" (We learn to orient ourselves in space). The video content shows a baby crawling on a floor with large, colorful geometric shapes (green, blue, yellow). Text overlays on the video include "Lactants" (Infants) and "Dalt - Baix / Amunt - Avall" (Up - Down / Up - Down). The video player shows a progress bar at 0:39 / 11:22. Below the video, the channel name is "Matemàtiques infantil 0 6" and the channel profile picture is "Xarxa06Terrassa". There is a "Subscriu" (Subscribe) button and a "13" next to it. The video has "10.623 visualitzacions" (10,623 views). At the bottom, there are icons for "Afegeix a..." (Add to...), "Comparteix" (Share), and "Més" (More).

Matemàtiques infantil 06

<https://www.youtube.com/watch?v=8Cyay89QK0Y>

Projecte fet per la Xarxa 06 de Terrassa districte 1

MENJAR EN FAMÍLIA

ENTRANTS

Convidem als nostres fills i filles a col·laborar: parar taula, triar el menú, preparar un plat...

PRIMER PLAT

Estem junts: apaguem la tele, deixem el mòbil, la mini consola... és un moment per a nosaltres, per conviure i donar-nos l'atenció que ens mereixem.

SEGON PLAT

Aprofitem l'estona dels àpats per conversar: Com ens ha anat el dia? Què farem el cap de setmana?...

POSTRES

Els adults som models. Comencem i acabem plegats, sense aixecar-nos de la taula abans d'hora, mengem tot tipus d'aliments, recollim entre tots i totes...

**QUIN MENÚ MÉS AGRADABLE!!
BON PROFIT!!**

M'EXPLIQUES UN CONTE?

Si vols millorar
el benestar de
tota la família

NO HO DUBTIS

Com s'ha de prendre:

- Trobar el millor moment tu i jo sols.
- Buscar un espai tranquil.
- Escollir un conte que ens agradi.
- A poder ser compartir un conte cada dia.

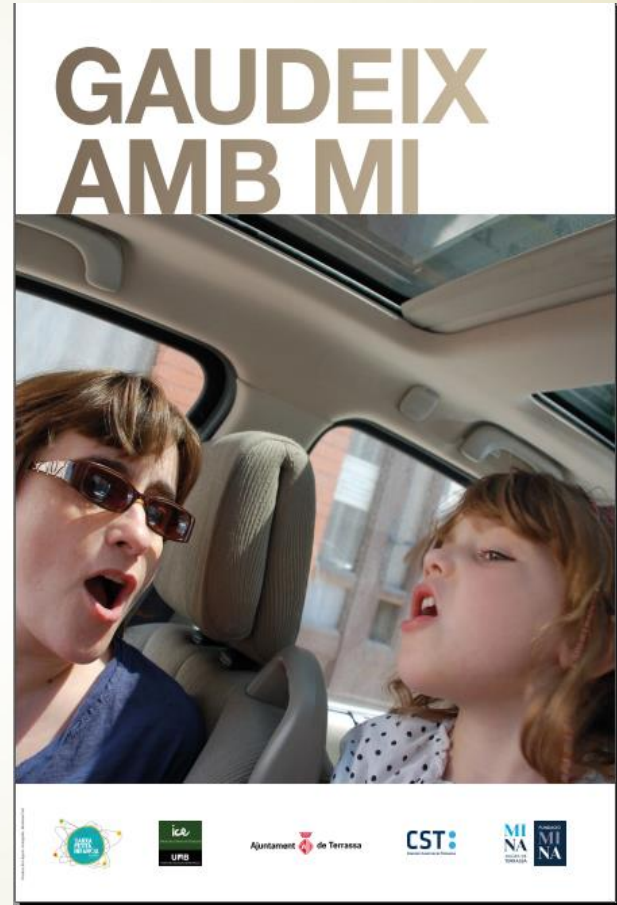
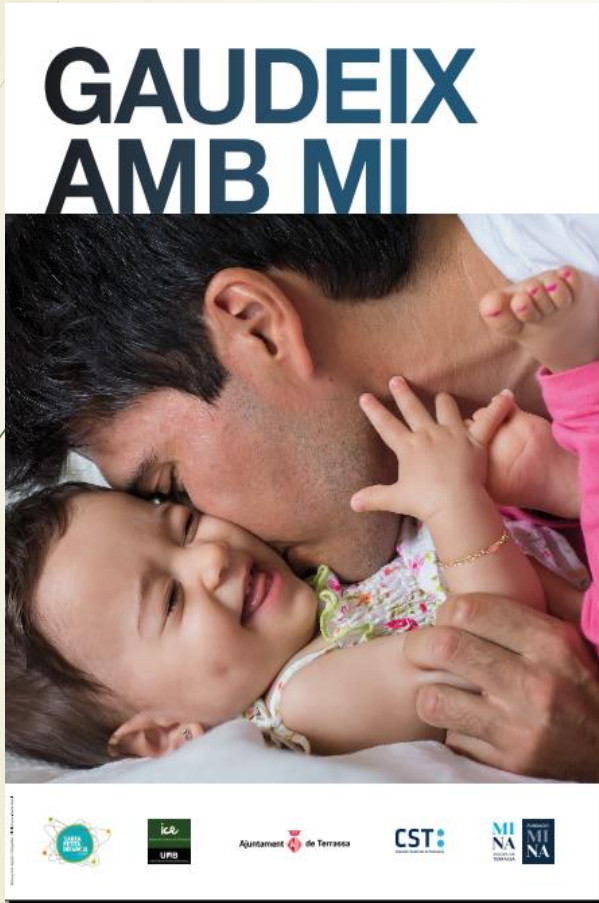
Efectes secundaris:

- Ens sentirem units i més propers.
- Descobrirem coses noves i ens ho passarem molt bé.
- Ens ajudarà a compartir i a expressar sentiments.
- Aprendre a escoltar i a estar atents i atentes.
- Coneixerem mons màgics i fantàstics.

PROJECTE "GAUDEIX AMB MI"

DISTRICTE 1

Conèixer-nos

Estilos

CURS 2014-15

FITXA IDENTIFICATIVA SERVEIS DEL DISTRICTE 1

DADES GENÈRIQUES (D'ACCÉS A TOTA LA POBLACIÓ)	
Nom del servei:	SERVEIS SOCIALS
Àmbit territorial d'actuació:(districte...)	DISTRICTE 1
Adreça:	C/ UNIO, 36
Telèfon: (centraleta)	937885065
Mail: (genèric de servei)	Ester.rodriguez@terrassa.cat
Forma/es d'accés al servei per a persones usuàries	☒ Accés directe ☐ Per derivació d'altres serveis: Escoles; IES, CDIAP, DGAIA, Fiscalia de Menors, Mossos d'Esquadra, etc.
DADES D'ÚS PROFESSIONAL EXCLUSIVAMENT	
Persona responsable del servei :	XAVIER FOLCH
Persona referent xarxa:	ESTER RODRIGUEZ

PROGRAMES I/O PROJECTES QUE DESENVOLUPA EL VOSTRE SERVEI
(Nom del programa/projecte; data en que es va iniciar; població a qui va dirigit - 0/3;6/3; mares i pares-; nombre de professionals implicats; característiques...)

DEFINICIÓ DEL SERVEI:

El Sistema de serveis socials integra el conjunt de recursos, equipaments, projectes, programes i prestacions, de titularitat pública i privada, destinats a cobrir les necessitats personals bàsiques i les necessitats socials de les persones. D'aquesta manera, el Sistema assegura el dret de la ciutadania a viure dignament durant totes les etapes de la vida.

Els serveis socials s'adrecen especialment a la prevenció de situacions de risc, a la compensació de dèficits de suport social i econòmic i de situacions de vulnerabilitat i de dependència i a la promoció d'actituds i capacitats de les persones com a principals protagonistes de llur vida.

DESTINATARIS:

Els serveis socials s'ofereixen a tota la població i tenen com a destinataris les persones que necessiten informació, valoració, diagnòstic, orientació, suport, intervenció i assessorament individual, familiar o comunitari per a fer front a situacions de necessitat personal bàsica, de manca de cohesió social o familiar o de desigualtat i per a prevenir-les.

PROGRAMA DE CIUTAT: ESCOLA DE FAMILIA. EDICIÓ OCTUBRE 2014- JUNY 2015.

Destinataris: Pares i mares de la ciutat de Terrassa, usuaris dels Serveis Socials.

GRUPS ALS QUE ES DIRIGEIX:

- MARES JOVES: Destinat a mares menors de 22 anys i amb fills a càrrec, amb dificultats en l'estructura familiar i social.
- HABILITATS PARENTALS I SOCIALS: Destinat a usuàries amb dificultats en la estructura familiar i social, amb fills a càrrec i d'edats compreses entre els 22 i els 50 anys.
- PARES COM A REFERENTS FAMILIARS: Destinat a homes amb fills a càrrec i amb dificultats en l'estructura familiar. Han de tenir entre 25 i 45 anys.

Professionals implicats:

- Responsable del programa: Estrella Rodríguez.
- Tècnica referent dels grups de família: Yírsa Gimenez.
- Tècnics que deriven a les famílies i en fan el seguiment: Professionals dels serveis socials de Tractament dels Serveis Socials.

TALLERS GRUPALS (propis del servei o en col.laboració amb altres recursos/entitats).

Es realitzen tallers grupals per treballar continguts concrets, que normalment responen a la necessitat de treballar aspectes i/o necessitats comunes de les famílies que s'atenen des del servei. Alguns d'aquests tallers grupals són per exemple:

- Implica't en la PIRMI: Sessions grupals per persones perceptores de la Renda Mínima d'Inserció que necessiten suport en l'aprenentatge d'habilitats per el seu itinerari formatiu i laboral.
- Grup de noies: Sessions grupals que es van realitzar conjuntament amb el programa de Joventut "Districte Jove" per treballar amb adolescents entre 12 i 15 anys temes relacionats amb l'autoestima, prevenció de relacions violentes, etc.

Els destinataris d'aquests grups pot anar variant depenent de les necessitats detectades des del servei i/o altres recursos.

Gestió dels grups de What's App dels pares a les escoles

- 1) Ser respectuós evitant fer comentaris ofensius de cap mena o que facin referència a qüestions personals
- 2) Deixar passar un temps prudencial abans de fer comentaris precipitats
- 3) Posar en dubte la credibilitat dels continguts i no fer judicis de valor previs.
- 4) Evitar alarmes innecessàries: una cosa que afecta un individu no ha d'afectar necessàriament tothom.
- 5) Vigilar amb les etiquetes: no crear imatges falses de les persones (mestres, infants, mares o pares).
- 6) Evitar discussions personalitzades
- 7) Tenir present que un comentari irrespectuós en un espai públic (com WhatsApp) pren una dimensió que fuig del nostre control
- 8) Es recomana no enviar mai fotos que no siguin les dels vostre fill/a. L'escola ja te canals de difusió de les activitats
- 9) Quan el grup de Whatsapp es faci per tota la classe haurà d'estar obert a totes les famílies que ho desitgin
- 10) Pensar en la imatge personal i familiar que es transmet.

Extret d'un un decàleg proposat per Francesc Núñez, sociòleg i professor d'humanitats de la UOC.

El Joc

Compartim temps

Una convivència familiar satisfactòria és determinada per l'ajust entre la quantitat i la qualitat de temps que passen els uns amb els altres. En aquesta edat el que més agrada als infants és estar a casa amb els qui els estimen, tant per fer les coses més quotidianes com les que més els fan gaudir: jugar, menjar junts, riure. Tanmateix, el temps és un bé preuat que costa de gestionar, sobretot és difícil conciliar el temps amb la vida laboral, familiar i l'energia personal. Però també cal valorar que el temps que dediquem a la família és una inversió de benestar. Com que el temps és finit, cal saber triar i mesurar quin tipus de vivències prioritzem i a quines renunciem. Els infants d'entre 0 i 6 anys necessiten els adults a prop, no sols compartint espai i temps, sinó participant conjuntament i rebent atenció.

Blanch, S. (2013). Creixer en família. Guia 3-6 anys per a dinamitzadors i dinamitzadores. Barcelona: Fundació Jaume Bofill, Generalitat de Catalunya, Departament de Benestar Social i Família, Secretaria de Família

Ajuntament de Terrassa

Xarxa d'atenció a la petita infància districte 4:

EBM Giravolt	EBM La Casona
Escola França	Escola Ponent
Escola Roc Alabern	Escola El Vallès
Serveis Educatius Vallès Occidental II	
Serveis Socials districte 4	
CDIAP—MAGROC	

AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS. UN CONTE CADA NIT. UNA ESTONA COMPARTIDA. AVUI CUINEM JUNTS. A QUÈ JUGUEM AVUI? MIREM L'AGENDA CULTURAL! QUÈ FAN AVUI A TERRASSA? PREPAREM LA CARMANYOLA! ANEM D'EXCURSIÓ!!! MIREM LA TELEVISIÓ PLEGATS? AVUI DINEM JUNTS.

Què facilita l'èxit?

Anàlisi de 17 programes per famílies amb evidències:

1. **Perfil dels formadors.** Formació individual i grupal; presencial i virtual.
2. **Programes Universals** - Facilitat d'accés a tota la població. Distància ajustada.
3. Programes **flexibles ajustats** a la població i les seves necessitats.
4. Tenir en compte a **tota la família i les persones** que visquin amb la família.
5. Organitzar **l'espai** de trobada de forma acurada per afavorir els intercanvis.
6. Facilitar contactes i suport a **més d'un context** (casa, grup, escola...).
7. **Vivencialitat.** Temes que neixen de les famílies. Si hi ha activitats que siguin molt vivencials, amb diversitat de materials i dinàmiques.
8. Informació als pares i mares sobre alguns aspectes rellevants respecte a **l'evolutiva infantil.**
9. **Estratègies** d'intervenció per les situacions quotidianes ajustables a cada família i situació.
10. Grups **estables** amb possibilitat de continuar al llarg del temps.
11. **Recursos:** guies, web, carpeta d'aprenentatge...

Què aporten?

- Temps.
- Grup d'aprenentatge entre iguals.
- Suport i sentir-se cuidats.
- Confiança i més seguretat en el seu rol parental.
- Millora de l'autopercepció com a pares.
- Potencia l'escolta activa.
- Facilita l'empatia, la comprensió de l'altra.
- Millora en les relacions intrafamiliars.
- Aprendre a posar límits clars.
- Estratègies de suport i resolució de reptes.
- Millores en competències per l'èxit escolar.
- Xarxa social.

A criar fills se n'aprèn? Programa Crèixer en família

- ▶ *M'ha ajudat moltíssim el curs per tenir confiança, per veure que a vegades no és que estigui bé o malament (com eduques el teu fill o a la teva filla), sinó analitzar la situació, pensar abans de fer o abans de dir... i ser sobretot més conscient de cada cosa. Perdre la por.*

(Participant del grup de discussió 1, avaluació Crèixer en família).

Ingredients bàsics

1. Responsabilitat individual
2. Cooperació
3. Estructura
4. Visió compartida: infant, família, xarxa
5. Marc compartit

Espècies

Aturar-se

Obrir el pensament, la manera de fer, la mirada, l'escolta. Obrir les portes, l'escola

Escoltar per saber

Donar i donar-nos temps
(infants, famílies, mestres...)

Re-organitzar espais i grups

Ser flexibles

Re-pensar

Descobrir

Donar el protagonisme als infants

Observar

Reflexionar

BARRERES	Accions
Falta de Marc; Falta de consens: llenguatge comú..	Marc conjunt
Sobrecàrrega i falta de temps per reflexionar	Temps; Converses dialògiques
Falta d'incentius externs	Identificar pràctiques útils
Desconfiança	Connectar amb la universitat o altres entitats
Escepticisme	Estimular l'avaluació
Falta de canals de comunicació Evidències i qualita	Crear escenaris, blogs, trobades...
<p>Guía de buenas prácticas En parentalidad positiva Un recurso para apoyar la práctica Profesional con familias (Rodrigo, et al. 2016)</p>	

https://www.youtube.com/watch?v=p_Dgn7x6688

Moltes gràcies

Dra. Sílvia Blanch Gelabert

silvia.blanch@uab.cat

@silblagel

Equip de recerca sobre infància, família i educació

<http://grupsderecerca.uab.cat/erife/>

Imatges de la presentació

Extretes de:

- ▶ Diapositiva 1: <https://pixabay.com/en/baby-handle-tiny-father-family-428395/>
- ▶ Diapositiva 3: <https://pixabay.com/en/chaos-room-untidy-dirty-messy-627218/>
- ▶ Diapositiva 4 i 27: <https://yogartcaceres.files.wordpress.com/2013/02/14361990-clavo-de-olor-jengibre-azafran-nuez-moscada-anis-estrellado-y-especies-maza-en-cucharas-de-madera-de.jpg>
- ▶ Diapositiva 5: http://inlw.org/?page_id=5
- ▶ Diapositiva 22: Fotografia de l'escola el Puig d'Esparreguera
- ▶ Diapositiva 27: <https://yogartcaceres.files.wordpress.com/2013/02/14361990-clavo-de-olor-jengibre-azafran-nuez-moscada-anis-estrellado-y-especies-maza-en-cucharas-de-madera-de.jpg>
- ▶ Diapositiva 28: <http://www.montserratcatering.com/les-receptes-den-jordi-reinventem-les-magdalenes/>
- ▶ Diapositiva 30: <http://www.elcargol.com/mon-casteller/3614-les-colles-castelleres-vilafranquines-criden-a-assistir-als-darrers-assaigs>